

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

Економічний факультет

**Кафедра публічного управління, права та гуманітарних наук
ПРИВАТНА УСТАНОВА «НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
МОРСЬКОГО І КОСМІЧНОГО ПРАВА» (УКРАЇНА)
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
(УКРАЇНА)**

**ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «АКАДЕМІЯ АДМІНІСТРАТИВНО-
ПРАВОВИХ НАУК» (УКРАЇНА)**

THE UNIVERSITY OF LEICESTER (THE UK)

**THE WEISER CENTER FOR EUROPE AND EURASIA (WCEE), THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN (THE USA)**

CHRISTIAN-ALBRECHTS-UNIVERSITÄT (DEUTSCHLAND, KIEL)

II Міжнародна науково-практична конференція

***«МОДЕРНІЗАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ
ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА В
КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ
ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ»***

**31 травня 2024 року
Херсон – Кропивницький**

УДК 005:339.9(043.2)

Рекомендовано до друку
Вченою радою економічного факультету
Херсонського державного аграрно-економічного університету
(протокол № 12 від «26» червня 2024 р.)

МОДЕРНІЗАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (31 травня 2024 р., м. Херсон-Кропивницький) / за ред. Н. В. Кириченко, Л. О. Сімонцевої, Ю. Л. Главацької та ін. Херсон-Кропивницький, 2024. 246 с.

Матеріали конференції містять дослідницькі здобутки науковців і здобувачів різних рівнів освіти, які зацікавлені важливими аспектами сучасного українського та закордонного права, публічного управління, політології, історії, економіки, впливу євроінтеграційних викликів правовій та управлінській модернізації України, тощо.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти та всім зацікавленим особам. Матеріали збірника подаються в авторській редакції та друкуються мовою оригіналу.

Думки авторів публікацій можуть не збігатися з думками і позицією редакції. Тези доповідей друкуються в авторській редакції. Автори несуть безпосередню відповідальність за зміст поданих матеріалів, достовірність наведених фактів, посилань, правопис власних імен, дотримання академічної доброчесності тощо. Редакція не несе відповідальності за зміст публікацій.

Відповідальний за випуск – декан економічного факультету, к.е.н., доцент Кириченко Н. В.

Технічний редактор: к. філол. н., доцент кафедри публічного управління, права та гуманітарних наук Главацька Ю. Л.

Розповсюдження і тиражування матеріалів без офіційного дозволу Херсонського державного аграрно-економічного університету заборонено!

European experience	
Куртучанова А. О., Сімонцева Л. О. Діджитал технології та захист персональних даних в публічному управлінні	191
Єфременко В. В., Стецюра Д. В. Переваги та недоліки впровадження єдиної державної електронної системи у сфері будівництва	195
Глобенко І. О. Перспективи впровадження освітньої системи України у європейський контекст інтеграції	199

***СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ, ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГУМАНІТАРНІ
ОСНОВИ РОЗВИТКУ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА
АДМІНІСТРУВАННЯ В УКРАЇНІ***

Бойко Л. М. Ділова іноземна мова як обов'язковий компонент підготовки магістрів публічного управління	202
Варнавська І. В. Психологічні теорії лідерства	205
Нlavatska Yu. L. Legal terms: definitions and general characteristics (some tips for students specializing in Law)	208
Матусяк Г. І. Злочин і кара в романі Ольги Токарчук «Веди свій плуг понад кістками мертвих» з позицій екокритики	212
Совач К. О. World view of the specialty 281 Public Management and Administration	216
Козій О. Б. Розвиток навичок читання на заняттях з іноземної мови у ЗВО	219
Варнавський В. О. Життестійкість як інтегральна характеристика особистості	221
Карнаушенко А. С. Макроекономічні аспекти функціонування малого та середнього бізнесу в контексті воєнної економіки України	224
Макухіна С. В. Мотиваційні аспекти у викладанні англійської мови професійного спрямування	228
Лідіч Б. В. Соціальний захист та пільги для людей з інвалідністю в Україні	230
Криворучко С. К. «Еко» мислення. Етика піклування	232
Рашка В. Г. Інновації як фактор підвищення ефективності у діяльності органів державної влади	235
Сімонцева Л. О., Бражко С. М. Публічне управління та розвиток аграрного сектору	239
Манукян В. А. Інноваційні моделі коопетиції в аграрному секторі: роль державної підтримки та регулювання	243

Матусяк Г. І. – доцент кафедри публічного управління, права та гуманітарних наук, Херсонський державний аграрно-економічний університет, кандидат філологічних наук, доцент

ЗЛОЧИН І КАРА В РОМАНІ ОЛЬГИ ТОКАРЧУК «ВЕДИ СВІЙ ПЛУГ ПОНАД КІСТКАМИ МЕРТВИХ» З ПОЗИЦІЙ ЕКОКРИТИКИ

Уперше термін «екокритика» використав Вільям Рукерт (William Rueckert) у своєму есеї «Literature and Ecology: An Experiment in Ecocriticism». Екокритичні студії в літературознавстві з'явилися у відповідь на появу творів, у яких порушувалися питання, пов'язані з проблемами довкілля, автори яких виявляли занепокоєння через втрату природної рівноваги, викликані безвідповідальними людськими діями, збільшення антропогенних катастроф і загрозу існування планети. Цей напрямок дозволяє інтерпретувати художню літературу з позицій екоцентризму, вбачаючи в ній гуманістичні цінності, в основі яких – шанобливе ставлення людини до природи.

Роман польської письменниці, лауреатки Нобелівської премії з літератури 2018 року, Ольги Токарчук «Веди свій плуг понад кістками мертвих» (2009) порушує проблему вбивства тварин, художня інтерпретація якої ставить нові етичні акценти у взаємодії людини і природи. Питання злочину й кари у версії О. Токарчук набуває несподіваного аранжування, зумовленого екоцентричним світоглядом авторки. Отже, цей роман письменниці доцільно інтерпретувати, застосовуючи екокритичний підхід.

У збірці есеїв «Czyły narrator» (2020) О. Токарчук обґрунтовує рівність людей і тварин, зараховує останніх до «своїх», приналежність до яких визначається здатністю страждати [2]. Саме цією етичною позицією письменниця керується в романі «Веди свій плуг понад кістками мертвих», коли ставить

питання про те, чи має право людина вбивати тварин, чи не є це таким самим злочином, як і вбивство представників свого виду.

О. Токарчук дуже багато уваги присвятила питанню вибору наративних стратегій у збірці «Czuły narrator». У романі «Веди свій плуг понад кістками мертвих» оповідь ведеться від першої особи, що налаштовує читача на особливе сприймання описаних подій, яке ставить його на бік оповідача. Така авторська стратегія сприяє «вживанню» реципієнта в спосіб мислення й емоційні переживання наратора та навіюванню йому відповідних світоглядних настанов і переконань.

Оповідачка Яніна Душейко є дивачкою в очах оточення: астролог-відлюдниця, яка має кілька приятелів і сприймає світ не так, як більшість. Саму себе вона вважає «старою ексцентричкою», «хіпі божою ласкою» [1, с. 21]. Саме наративна стратегія, вибрана О. Токарчук, викликає мимовільну симпатію до нараторки і її світобачення. Смерть сусіда – Великої Ступні – Яніна Душейко сприймає як «звільнення інших живих істот від нього» [1, с. 7], маючи на увазі тварин, на яких він полював. Велика Ступня жорстоко кривдив ліс, завдяки якому жив: постійно розставляв пастки для тварин, підпалив чорничник, зрізав сповнені життєдайних соків дерева. Яніна Душейко вважає, що «він уже кілька разів мав би отримати якесь покарання або навіть сісти до в'язниці» [1, с. 9]. Вона навіть писала з цього приводу скарги до поліції, але там питаннями вбивства тварин не займалися.

Уже з перших сторінок відчутно, що оповідачка має свої уявлення про опозицію «злочинець–потерпілий», що стає на захист природи, проти якої люди коять злочини. Зрозумівши, що Велика Ступня вдавився кісткою Козулі, яка втрапила в його капкан, Яніна Душейко вбачає в цій смерті справедливую кару за злочин, «помсту з могили» [1, с. 35]. Її жахає те, що одна істота може поїдати

іншу й не підлягати суспільному осуду та не зазнавати покарання від органів влади.

Авторський правопис О. Токарчук з використанням великої літери у назвах тварин свідчить про шанування цих істот. Яніна Душейко називає собаку сусіда Матоги людським ім'ям – Марисею: цей вибір підкреслює рівність усіх істот у її філософській картині світу. Вона ховає вбитих тварин так, як людей, ставлячи камінь на могилі замість надгробка, за що її осуджує місцевий ксьондз, вважаючи, що призначення тварин – служити людям.

Яніна Душейко ставиться до полювання як до вбивства, засуджуючи мисливців. Вона спробувала зупинити «чоловіків у зелених мундирах», які полювали на фазанів, штовхнувши одного з них так, що він упав на землю. Мисливці виправдовували себе тим, що вони діють законно, утім для оповідачки їхні вчинки були звичайним вбивством.

У загибелі поліцейського коменданта оповідачка також убачає помсту козуль, чії сліди було виявлено біля його тіла. Вона розповідала своєму колишньому учневі Дизю про те, що у Франції у XVI столітті на тварин подавали до суду і навіть надавали адвоката, трактуючи їх як рівних людям. Яніна Душейко дуже болісно переживає смерть кожної загиблої тварини, яку час від часу знаходить у лісі, мимоволі стаючи «свідком злочину» [1, с. 84]. Через це вона перебуває у стані постійної жалоби.

Яніна Душейко активно залучена в протидію злочинам людей: подає заяви до поліції, щоб відкрили справу, звертається до прокуратури, до міської служби охорони, проте безуспішно. Охоронець пояснює свою бездіяльність законом, на що оповідачка відповідає, що про країну свідчить ставлення до тварин: «Якщо люди поведуться по-звірячому із тваринами, то не допоможе їм жодна демократія» [1, с. 85]. Міркування Яніни Душейко спрямованні на ламання стереотипів про те, що вбивство тварин не є злочином, бо саме безкарність

сприяє цьому: «Злочин визнано чимось природним, він став узвичаєним. Усі його вчиняють. Саме так виглядав би світ, якби концтабори стали буденністю. Ніхто не вважав би, що в цьому є щось погане» [1, с. 89]. Оповідачка вбачає в такому ставленні брак гуманності й застерігає проти бездумного трактування правил і законів. Вона жаліє світ, у якому біль і вбивство стали нормою.

Третьою жертвою став Нутряк, який мав звіроферму. Яніна Душейко й цього разу не сумнівалася в тому, що дикі тварини покарали чоловіка за його діяльність. Пишучи свої заяви до поліції з проханням з'ясувати обставини злочинів, оповідачка наполягала, що месником могла бути тварина, оскільки історія знає подібні випадки.

Яніна Душейко вважала, що тварини навіть кращі за людей, «мудріші, веселіші, чуйніші» [1, с. 160]. Їй прикро, що люди трактують їх, як речі. Для оповідачки вбивство є злочином не залежно від того, яка жива істота є його жертвою, тому має бути покараним. Смерть голови товариства мисливців, на думку Яніни Душейко, вписувалася в логіку попередніх вбивств і так само була актом помсти тварин. Проте поліція була іншої думки, підозрюючи саме її, оскільки вона мала відвезти голову додому після костюмованого балу.

Оповідачку обурює вшанування покровителя мисливців Св. Губерта. На думку ксьондза, який читав урочисту промову, «мисливці, відстрілюючи тварин, втілюють правильну ловецьку політику» [1, с. 188]. Яніна Душейко перервала його виступ, проганяючи з авмону священника, який, за її словами, закликав до злочину. Згодом ксьондз Шелест загинув, а плебанія згоріла. Невдовзі з'ясувалося, що до всіх убивств насправді причетна Яніна Душейко, яка взяла на себе місію помсти за загибель диких тварин і двох її собак. Вона вважала, що вони обрали її і перетворили на «справедливу караючу десницю» [1, с. 199].

Таким чином, екологічний детектив О. Токарчук «Веди свій плуг понад кістками мертвих» пропонує читачеві авторську інтерпретацію звичних уявлень

про злочин і кару у вимірі ставлення людини до тварин. Обрана письменницею наративна стратегія від першої особи сприяє переосмисленню читачем традиційного потрактування мисливства і спонукає до перегляду стереотипів про ієрархічні відносини між людьми і тваринами.

Використана література

1. Токарчук О. *Веди свій плуг над кістками мертвих*. Київ : Урбіно, 2011. 236 с.

2. Tokarczuk O. *Czuły narrator*. Krakow. Wydawnictwo literackie. 2020. 300 s.

Совач К. О. – старший викладач кафедри публічного управління, права та гуманітарних наук, Херсонський державний аграрно-економічний університет

WORLD VIEW OF THE SPECIALTY

281 PUBLIC MANAGEMENT AND ADMINISTRATION

Specialty 281 Public management and administration is in demand all over the world. This is evidenced by the analysis of the main websites of higher education institutions in Ukraine and abroad. However, as this analysis shows, institutions of higher education present this specialty and encourage future applicants in different ways.

In the study material “Theories and concepts of public administration” the authors just before discussing about the Public Administration introduce the meaning of the term “administration” [7, p. 5]. They summarize all known definitions and come to the conclusion that “a brief analysis of the above definitions reveals that the administration comprises two essentials, namely (1) cooperative effort, and (2) pursuit